

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej, v právnej veci navrhovateľa: **I. K.** bytom B. H.H. zastúpeného JUDr. Jurajom Fúzerom, advokátom so sídlom M. R. Štefánika 1256/22, Trebišov, proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 5. marca 2012, č. k. 4Sd/30/2011 - 64, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 5. marca 2012, č. k. 4Sd/30/2011 - 64, **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 5. marca 2012, č. k. 4Sd/30/2011 - 64, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo X. z 29. júna 2011, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok ku dňu 29. apríla 2011, pretože nespĺňa podmienky uvedené v § 65 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“).

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľovi nárok na starobný dôchodok nevznikol, lebo nezískal potrebných 15 rokov zamestnania v I. pracovnej kategórii podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb.. Navrhovateľ v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb., t.j. v zamestnaní zaradenom do I. zvlášť zvýhodnenej pracovnej kategórie, odpracoval iba 11 rokov a 359 dní. Krajský súd dospel k záveru, že zamestnanie strelmajstra vykonávané navrhovateľom u zamestnávateľa Cestné stavby, a.s., závod 01 Košice bolo zaradené do II. pracovnej

kategórie v súlade s príslušným rezortným zoznamom, keďže na navrhovateľa sa nevzťahoval ním predložený rezortný zoznam vydaný úpravou Ministerstva stavebníctva SSR č. 95 z 1. apríla 1985. Navrhovateľovi nevznikol ani nárok na starobný dôchodok podľa § 174 zákona č. 100/1988 Zb. z dôvodu, že jeho zamestnanie vo zvýhodnenej pracovnej kategórii netrvalo do 31. decembra 1999.

Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie navrhovateľ. Namietal, že jeho zamestnanie, ktoré vykonával v rokoch 1985 až 1988 u zamestnávateľa Cestné stavby, n. p. Košice, bolo na evidenčných listoch dôchodkového zabezpečenia nesprávne vykázané v II. pracovnej kategórii. Správne malo byť zaradené do I. pracovnej kategórie podľa rezortného zoznamu Ministerstva stavebníctva SSR, keďže Cestné stavby, n. p. Košice ako stavebná organizácia riadená národným výborom boli organizáciou, na ktorú sa vzťahoval predpis Ministerstva stavebníctva a nie Ministerstva vnútra. Súd prvého stupňa nevykonal navrhované dôkazy potrebné na preukázanie doby vykonávania práce v I. pracovnej kategórii na pozícii strelmajster 020401 IA a nezaoberal sa ani tvrdením navrhovateľa, že ním vykonávaná práca zodpovedala pozícii robotník povrchovej ťažby 02 100 01 IB. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, nepovažuje za opodstatnené a navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správne potvrdil. Poukázala na to, že evidenčnými listami dôchodkového zabezpečenia vystavenými zamestnávateľom navrhovateľa Cestné stavby, a.s. závod 01 Košice je jednoznačne preukázané, že navrhovateľ v období od 03.januára 1983 do 30. novembra 1999 vykonával povolanie strelmajster zaradené do II. pracovnej kategórie pod číselným označením 02 14 01/2 a z toho dôvodu mu uvedenú dobu hodnotila v II. pracovnej kategórii. Navrhovateľ uvedené evidenčné listy každý kalendárny rok vlastnoručne podpísal, takže mal vedomosť o zaradení povolania strelmajstra do II. pracovnej kategórie. Súčasne odporkyňa poukázala na vyjadrenie navrhovateľa na pojednávaní dňa 12.decembra 2011, kde uviedol, že v danom období bol stále zaradený ako strelmajster a na uvedenej pozícii pracovali štyria strelmajstri a všetci jeho spolupracovníci majú zamestnanie zaradené do II. pracovnej kategórie. Nárok na starobný dôchodok navrhovateľovi nevznikol, pretože nesplnil podmienky stanovené príslušnými právnymi predpismi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa bez pojednávania v súlade s § 250ja ods.2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku na starobný dôchodok.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľ bol od 7. januára 1971 do 31. decembra 1982 (11 rokov a 359 dní) zamestnaný v baníctve v zamestnaní zaradenom v tzv., zvlášť zvýhodnenej I. AA kategórii.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992; do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

Podľa § 14 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to

- a) zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach,
- b) ostatné zamestnania v baníctve vykonávané pod zemou v hlbinných baniach,
- c) zamestnania pod zemou pri uskutočňovaní podzemných stavieb baníckym spôsobom,
- d) zamestnania členov leteckých posádok a pracovníkov sústavne činných v lietadle za letu,
- e) zamestnania členov posádok námorných lodí,
- f) zamestnania, v ktorých sa vykonávajú zvlášť ťažké a zdraviu škodlivé práce v hutách alebo v ťažkých chemických prevádzkach,
- g) zamestnania kesonárov a potápačov,
- h) zamestnania vykonávané v prostredí ohrozenom vo významnej miere ionizujúcim žiarením pri úprave a konečnom spracovaní rádioaktívnych surovín, v jadrových elektrárnach a pri obsluhu cyklotrónu a výskumného reaktoru,
- i) zamestnanie vykonávané s dokázanými chemickými karcinogénmi a pri pracovných procesoch s rizikom chemickej karcinogenity,
- j) zamestnanie v baníctve vykonávané pod spodnou úrovňou nadložia a na skrývke v povrchových baniach (lomoch) na uhlie, na rádioaktívne nerasty a na nerasty, z ktorých možno priemyselne vyrábať kovy, na magnezit, azbest, tuhu, kaolín, žiaruvzdorné íly, keramické lupky, sadrovec, živec a na kremeň a kremenec na chemickotechnologické spracovanie alebo na spracovanie tavením,
- k) zamestnania v ťažbe a pri opracovaní kameňa, pri mletí a drvení kremeňa, kremenca a živca, pri formovaní žiaruvzdorných výrobkov a pri úprave keramických surovín vykonávané v prostredí vysokej koncentrácie agresívneho fibroplastického prachu, pokiaľ sú pracujúci pri výkone týchto zamestnaní nadmerne ohrození silikózou, a zamestnania sklárov dutého skla,
- l) zamestnania v stokovej sieti v podzemných priestoroch.

Podľa § 274 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 21 ods. 1 občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach,

b) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b), ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e),

c) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h), najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach,

d) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. i) až l).

Podľa § 174 ods.1 zákona č.100/1988 Zb. občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií,

b) 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií,

c) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo

d) 59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 11 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 7,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až l) alebo 15 rokov v službe I. alebo II. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zákona č.100/1988 Zb. podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

Navrhovateľ pracoval v zamestnaní zaradenom do I. pracovnej kategórie podľa § 14 ods. 2 písm. a) zákona č.100/1988 Zb. u zamestnávateľa OKD, a.s., Dŕl Darkov, od 7. januára 1971 do 31.decembra 1982, teda 11 rokov a 359 dní.

Od 3. januára 1983 do 30. novembra 1999 navrhovateľ pracoval u zamestnávateľa Cestné stavby a. s., závod 01 Košice, z toho od 3. januára 1983 do 31.decembra 1990 a od 1.januára 1992 do 30. novembra 1999 vykonával činnosť strelmajstra, zaradenú do II. pracovnej kategórie, zvyšok zamestnania odpracoval v III. pracovnej kategórii. Nebol teda zamestnaný potrebnú dobu pre vznik nároku na starobný dôchodok ku dňu dovŕšenia 55.roku veku podľa § 21 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 100/1988 Zb.

Keďže zamestnanie navrhovateľa, uvedené v § 14 ods. 2 písm. a) netrvalo k 31. decembru 1999 (takéto zamestnanie vykonával do 31. decembra 1982), nevznikol mu ani nárok na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 písm. d) zákona č. 100/1988 Zb.

Navrhovateľ namietal, že v rokoch 1985 až 1988 vykonával práce zodpovedajúce zamestnaniu zaradenému v rezortnom zozname do I. pracovnej kategórie, ktoré však nemal vykázané v listoch dôchodkového zabezpečenia. Pri riadnom započítaní tejto doby by podmienku 15 rokov zamestnania v I. zvlášť zvýhodnenej pracovnej kategórii splnil. Nesúhlasil so zaradením jeho vykonávanej činnosti do II. pracovnej kategórie podľa rezortného zoznamu zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaného Ministerstvom vnútra SSR. Podľa jeho názoru mal zamestnávateľ Cestné stavby, a.s. Košice použiť rezortný zoznam zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie Ministerstva stavebníctva SSR.

Rezortné zoznamy vydávali po dohode s Federálnym ministerstvom práce a sociálnych vecí príslušné ústredné orgány (ministerstvá), v odboroch pôsobnosti ktorých sa vykonávajú práce odôvodňujúce zaradenie zamestnaní do preferovaných kategórií (§ 17 zákona č.100/1988 Zb.).

Ako doba zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie sa započítava doba výkonu práce podľa opisu pracovnej činnosti zamestnania uvedeného v príslušnom rezortnom zozname zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie na účely dôchodkového zabezpečenia (§ 18 ods.10 zákona č.100/1988 Zb.).

Zamestnávateľ Cestné stavby, a.s. Košice je právnym nástupcom pôvodného národného podniku, resp. štátneho podniku Cestné stavby. Košice, závod 01. Tento zamestnávateľ podľa vyznačenia na evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia (ELDZ) patril do pôsobnosti Ministerstva vnútra a v žiadnom prípade nemohol použiť iný rezortný zoznam, iba rezortný zoznam Ministerstva vnútra a podľa rezortného zoznamu tohto ministerstva patrí zamestnanie navrhovateľa do II. pracovnej kategórie. Zaraďovanie zvýhodnených pracovných kategórií bolo možné len podľa rezortného zoznamu príslušného rezortu, pod ktorý zamestnávateľ patril, použitie rezortného zoznamu iného rezortu nebolo prípustné.

Zaradenie zamestnania navrhovateľa v spornom období do I. pracovnej kategórie podľa rezortného zoznamu Ministerstva stavebníctva, do ktorého pôsobnosti jeho zamestnávateľ nepatrilo, preto nie je možné.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na to, že pokiaľ navrhovateľ žiadal, aby jeho zamestnanie bolo zaradené do I.A kategórie pod číselným kódom 020401IA, pod uvedeným číselným kódom je v nepoužiteľnom rezortnom zozname Ministerstva stavebníctva uvedená činnosť pod zemou v hlbinných baniach. Pod číselným kódom 023901IB je v uvedenom rezortnom zozname popis činnosti pri ťažbe určených nerastov v povrchových lomoch, avšak toto zaradenie sa netýka ťažby andezitu. Pokiaľ ide vekovú hranicu 58 rokov, uvedenú na str.73 tohto zoznamu, tá sa týka len určených povrchových lomov, medzi ktorými nie je uvedený lom Brehová, kde navrhovateľ pracoval.

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd dospel k záveru, že odporkyňa dostatočne zistila skutočný stav veci a jej rozhodnutie považoval za zákonné a preto rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 219 ods.1,2 O.s.p. potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa §224 ods. 1 v spojení s §250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, nakoľko navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný, a odporkyni žiadne trovy nevznikli.

Poučenie : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 29. mája 2013

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová